

19 decembrie 2019

APEL PUBLIC

privind necesitatea urgentării procedurilor de stabilire a datei alegerilor parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38 Hîncești

Noi, Organizațiile semnatare, membre ale Coaliției civice pentru Alegeri Libere și Corecte,

- exprimăm îngrijorarea privind ignorarea de către Comisia Electorală Centrală a atribuțiilor sale pe subiectul stabilirii datei alegerilor parlamentare noi,
- dezaprobăm tergiversarea adoptării de către Parlament a Hotărârii privind demisia deputatului Alexandru Botnari ales în circumscripția uninominală nr. 38, în termenul prescris de 30 de zile, însă avem certitudinea că acest fapt nu poate stopa procedurile demarate de drept,
- atragem atenția asupra necesității asigurării previzibilității procesului electoral atât pentru alegători cât și pentru potențiali concurenți electorali, dar și excluderii vulnerabilităților generate de incertitudini de ordin politic conjunctural,
- considerăm că toți actorii procesului electoral (cetățeni, potențiali concurenți, organele electorale, observatorii civici) sunt în drept de a dispune de șanse egale și timp suficient în pregătirea eventualei implicări,
- insistăm ca membrii CEC, în mod urgent, să se întrunească și să stabilească data desfășurării alegerilor parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38 în limita termenelor stabilite de lege, adică 5 februarie – 5 martie 2020.

Amintim că potrivit art. VI din Legea nr. 113 din 15.08.2019 pentru modificarea unor acte legislative, în cazul în care mandatul unui deputat ales într-o circumscripție uninominală se declară vacant cu cel puțin 180 de zile până la expirarea mandatului Parlamentului de legislatura a X-a, se vor organiza alegeri parlamentare parțiale, care se vor desfășura în conformitate cu legislația în vigoare până la data adoptării prezentei legi.

În acest sens, art. 105, alin. (1) din Codul electoral (variantea până la adoptarea modificărilor), stabilește că dacă funcția de deputat a devenit vacantă, CEC stabilește data desfășurării alegerilor noi. Alegerile trebuie să aibă loc peste cel puțin 60 de zile de la data când alegerile sunt declarate nule, dar nu mai târziu decât peste trei luni de la această dată. Totodată, potrivit art. 2, alin. (7) din Legea nr. 39 din 07.04.1994 despre statutul deputatului în Parlament, în caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces, intervine vacanța mandatului de deputat.

Potrivit pct. 80-83 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 24 iunie 2015, în cazul prezentării cererii de demisie din funcția de deputat de către deputatul aflat în situația de incompatibilitate, mandatul de deputat încetează în momentul depunerii cererii, iar Parlamentul urmează să acționeze cu celeritate, pentru a respecta prevederile legale. Demisia deputatului generează un ansamblu de proceduri, formate din câteva etape consecutive, care presupun un șir de acțiuni întreprinse atât de deputatul aflat în situația de incompatibilitate, cât și de Parlament, CEC, Curtea Constituțională:

- 1) prezentarea cererii de demisie a deputatului Președintelui Parlamentului;
- 2) luare de act de cererea de demisie și declararea mandatului vacant de către Parlament;

Pentru deputații aleși pe circumscripții uninominale:

1) stabilirea datei alegerilor noi (parțiale) în circumscripțiile uninominale respective.

Curtea Constituțională a menționat la pct. 88 că toate procedurile legate de incompatibilitățile deputaților urmează să se finalizeze în cadrul celor 30 de zile prevăzute de lege când survine incompatibilitatea, în caz contrar, după termenul de 30 de zile, mandatul deputatului încetează de drept, fără a fi necesare alte condiții de formă.

Luând în considerare faptul că deputatul Alexandru Botnari, a fost ales primar al municipiului Hîncești în urma turului doi a alegerilor locale din 3 noiembrie 2019, iar mandatul său a fost validat de către judecătoria Hîncești la 5 noiembrie 2019¹. În continuare, Alexandru Botnari, a depus cererea de demisie din funcția de deputat în data de 5 decembrie 2019, adică în ultima zi prevăzută de lege.

Potrivit pct. 98-99 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 24 iunie 2015 situația de incompatibilitate pentru deputații aflați în exercițiul funcției apare din momentul intrării în exercițiul unei alte funcții retribuite sau al survenirii altor situații de incompatibilitate, în condițiile legii- în cazul de față- la data validării mandatului de primar. De la data apariției situației de incompatibilitate, în termenul instituit de lege- 30 de zile, deputatul va opta între mandatul de parlamentar și altă funcție, având opțiunea de a demisiona din una din funcții.

În consecință, potrivit explicațiilor Curții Constituționale, menționate în Hotărârea nr. 21 din 24 iunie 2015, suntem de părere că mandatul deputatului a încetat de drept la 5 decembrie 2019, fără a fi necesare alte condiții de formă. Toate procedurile legate de incompatibilitatea domnului Alexandru Botnari urmau să se finalizeze în cadrul celor 30 de zile, termen care a expirat la 5 decembrie 2019.

Mai mult decât atât, având la bază precedentul regretabil cu privire la stabilirea întârziată a datei alegerilor parlamentare noi din 20 octombrie 2019², avem suspiciuni rezonabile, că atât CEC, cât și Parlamentul Republicii Moldova tergiversează nejustificat stabilirea alegerilor parlamentare noi pentru circumscripția uninominală nr. 38.

Astfel, pornind de la faptul că mandatul deputatului Alexandru Botnari a încetat de drept la 5 decembrie 2019, potrivit art. 105 din Codul electoral (variante până la modificare) și alin. (12) al art. 2 din Legea despre statutul deputatului în Parlament, din oficiu, Comisia Electorală Centrală trebuie să stabilească data alegerilor parlamentare noi în intervalul 5 februarie 2020 – 5 martie 2020.

În contextul celor expuse Organizațiile semnatare solicită Comisiei Electorale Centrale:

- să se convoace în mod urgent și să dezbată subiectul stabilirii datei alegerilor parlamentare noi din circumscripția uninominală nr. 38;
- să stabilească data alegerilor parlamentare noi în intervalul prevăzut de lege, adică 5 februarie 2020 – 5 martie 2020.

¹ Hotărârea Judecătoriai Hîncești (sediul Ialoveni) din 5 noiembrie 2019, vezi: <https://bit.ly/2M5y10H>

² Raportul nr. 1 Misiunea de observare Promo-LEX a alegerilor locale generale și parlamentare noi din 20 octombrie 2019, p. 15-16. <http://bit.ly/2kpYRpL>